

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра психології і туризму

Курсова робота

на тему: «Ресурсна база розвитку екологічного туризму в Норвегії»

здобувача групи Т01-20
факультету туризму, бізнесу і
психології
освітньої програми Туристичне
обслуговування
за спеціальністю 242 Туризм

Руденко Ганни Іванівни

Науковий керівник:
к.і.н., доц. Зінченко В. А.

Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____
Національна шкала _____

Члени комісії _____

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ.....	5
1.1. Понятійний апарат дослідження.....	5
1.2. Історико - географічні аспекти зародження екологічного туризму.....	9
1.3. Методологічна оцінка розвитку екологічного туризму Норвегії.....	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ НОРВЕГІЇ.....	16
2.1. Особливості розвитку екотуризму в Королівстві Норвегія.....	16
2.2. Оцінка ресурсної бази екологічного туризму Норвегії.....	18
2.3. Аналіз попиту на екотури даного регіону.....	21
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В НОРВЕГІЇ.....	24
3.1. Проблеми розвитку та шляхи покращення туристичної Норвегії.....	24
3.2. Стратегія розвитку екологічного туризму як фактор конкурентоспроможності сучасного туристичного підприємства.....	26
3.3. Перспективи покращення екологічного туризму в Норвегії та рекомендації туристичним фірмам України щодо його використання.....	29
ВИСНОВОК.....	33
РЕЗЮМЕ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	38

ВСТУП

Актуальність теми курсової роботи. В умовах активного розвитку світового туризму проблеми його ставлення до природи та можливого негативного впливу на її ресурси стали особливо актуальними. Забезпечення і збереження природної спадщини нашої планети можливе лише з урахуванням правильно організованої діяльності індустрії туризму й її причетності до екології. У цьому разі починають відігравати роль основного чинника поліпшення екологічної ситуації у світі інновації бізнесу і виважена політика держав.

Норвегія є однією з країн Європи, які зберегли красу природи, гір, льодовиків, річок, озер, водоспадів, фьордів, бухт, пляжів, парків та заповідників. Норвегія одна з найбільш розвинутих країн світу, що має високий економічний рівень та тривалість життя людей. Через свої унікальні природні ресурси, розвиток туристичної інфраструктури, правильно організованої політики уряду в питаннях екології і активної діяльності у збереженні навколишнього середовища країна може стати прикладом для поширення ідей про екологічний відпочинок і збереження навколишнього середовища. Тому представляє наукову цінність розглянути причини виникнення екотуризму в поєднанні з розвитком культури його використання. Норвезький успіх, пов'язаний з розвитком екології, може бути прикладом для країн, що працюють в цьому напрямку або тільки планують розпочинати організацію екологічного туризму.

Ступінь розробленості теми в туристознавчій літературі. Дослідження у даній тематиці займаються науковці Дмитрук О. Ю., Вишневецький І. В., Дмитрук О. Ю., Кравченко О. Б., Новицька С. Р., Яцун Н.

Мета курсової роботи аналіз ресурсної бази розвитку екологічного туризму в Норвегії.

Для досягнення даної мети, було визначено наступні завдання:

1. Розкриття теоретично-методичних аспектів поняття «екотуризму»

2. Вивчення світових тенденцій екологічного відпочинку та історичних передумов утворення екотуризму;
3. Визначення аспектів розвитку екотуризму в Норвегії.
4. З'ясування проблеми та перспектив розвитку екотуризму у Норвегії.
5. Формування практичних рекомендацій щодо збільшення популярності екологічного туризму.

Об'єктом дослідження виступає екологічний туризм в Норвегії

Предмет дослідження – ресурсна база та передумови розвитку екологічного туризму в Норвегії.

Методи дослідження: аналіз та синтез – концепції дослідження та термінологія апарату дослідження, порівняльні методи – дослідження статистичних змін у туристичних потоках. Методи узагальнення – виділення основних аспектів, передумов та етапів розвитку екотуризму, визначення основних перешкод та перспектив розвитку екотуризму в Норвегії; індукція та дедукція – формування можливих перспектив розвитку екологічного туризму з огляду на сучасний стан індустрії туризму, гіпотетичний метод – формування власних рекомендацій щодо популяризації екотуризму.

Ступінь вирішення проблеми в дослідженні та практичне значення отриманих результатів. Робота має практичне значення, тому що включає у свою структуру методичні рекомендації туристичним фірмам щодо використання у своїй роботі програм екотуризму, популярність яких має тенденцію росту.

Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних літературних джерел та резюме. Обсяг курсової роботи налічує 34 сторінок тексту. Робота містить 2 таблиці. Список використаних джерел містить 25 наукових видань, статистичних збірників, періодичних видань, доповідей на конференціях, статей, інформаційних порталів, звітів та даних мережі Інтернет.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Понятійний апарат дослідження

Екологічний туризм популярний уже досить давно. Люди, виснажені від цивілізації, вважають за краще вирушати відпочивати в буквальному сенсі на безлюдні острови і глухі куточки з незайманою людиною природою. Справжній екологічний тур передбачає відмову від усіх благ цивілізації і повне єднання з природою: жодних мобільних телефонів, систем навігації і т. п. Екологічний туризм має кілька непорушних заповідей. Туристи мають дуже дбайливо ставитися до місць, які вони відвідують, місця ночівлі, наприклад, мають після відходу туристів мати такий самий вигляд, як до їхнього приходу.

За словами мексиканського еколога Г. Цебаллос-Ласкурейна, туризм – це «подорожі натуралістів в незаймані куточки природи спеціально для вивчення, спостереження дикого рослинного і тваринного світу та отримання радості від спілкування з природою, а також культурних цінностей як древніх, так і сучасних, якими володіють ці території» [1].

Ця концепція «туризму» популярна і сьогодні, і зокрема серед сучасних спеціалістів з Австралії, США, Канади. З огляду на поширеність і популярність на австралійських континентах модель екотуризму, який прийняли у цих та багатьох інших країнах, став відомий як Австралійський. Ця модель характерна для розвитку екотуризму в нерозвинених регіонах та натуралістських середовищах.

А в Західній Європі ідеї про «багатий туризм» створили модель «екологічного туризму», яка має широке значення. Вона ґрунтується на екотуристичних традиціях і наголошує на тому, що туризм став популярним, аби зберегти природні ресурси, які все ще існували в Європі. У цій моделі особливо наголошується на екотурі, зокрема на соціальному, культурному та економічному добробуті населення. Екологічний туризм (екотуризм, зелений

туризм) являє собою форму сталого туризму, що передбачає відвідування відносно незайманих антропогенним впливом природних територій.

Як і будь-який осмислений напрям, екотуризм має свої основні завдання:

1. збереження природи;
2. популяризація екології загалом;
3. навчання людей того, як використовувати природні ресурси, але не завдавати їй шкоди;
4. нагадати людям, звідки вони прийшли і наскільки важливим є завдання заощадження ресурсів планети.

Екотуризм відбувається у відносно непорушених природних територіях і не веде до руйнування природного середовища, погіршення його якості. Цей вид туризму робить безпосередній внесок в охорону і управління використовуваними природними територіями та підлягає адекватному і компетентному управлінню [4].

Більшість вчених вважає, що туризм сприяє збереженню і розвитку культурних можливостей, завдяки чому між різними державами і народами збільшується зв'язок. Важлива частина туризму полягає в тому, що уряди, соціальні організації та комерціалізація сприяють тому, щоб підтримувати і лікувати довкілля [23].

Екотуризм надає можливість людині контактувати з навколишнім середовищем і здійснити конкретне його пізнання, зосереджуючи увагу на цінності природних ресурсів, вигідному та правильному землекористуванні.

Тур або маршрут є екологічним, якщо:

1. транспорт, що використовується туристами, є екологічно безпечним;
2. у туристську програму включають обов'язкове відвідування навчальних екологічних стежок, природознавчих, краєзнавчих музеїв;
3. розведення вогнищ проводиться тільки в спеціально обладнаних місцях;
4. збирання грибів, ягід, квітів, лікарських рослин здійснюється в дозволених місцях;

5. засоби розміщення відпочивальників знаходяться в місцях, що не порушують розвиток рельєфу і не псують його вигляд;
6. готелі та кемпінги створені з екологічно чистих і безпечних матеріалів, а їхні мешканці економно витрачають електроенергію та воду, утилізують відходи;
7. туристи не тільки шанобливо ставляться до місцевих традицій і звичаїв, а й намагаються вивчити їх.

Основні елементи туризму у його класичній натуралістській, вузькій конфронтації вважаються природними або окремими елементами. Для екотуристів часто стають найпопулярнішими і примітивними біологічними видами, так званих флагманів, як-от слонів, левів, великих видів скопійованих у Східній Африці, тигрів в Азії. Подібні біологічні види належать до знаменитих гірських горил у Руанді, заснованих для захисту національного парку ДееВолканс [1]. Крім того, екотуристів приваблюють унікальні предмети неживих форм життя, геоморфологічних, гідрологічних та інших унікальних особливостей – гори та каньйони, печери, водоспади, озера та річки. Екотуризм може бути екзотичною рослинністю та біоціннісним явищем, як-от тропічним лісом. Крім того, екотуризм може бути культурним, етнічним, археологічним та історичним пам'ятником, у тому числі природними інтегральними ландшафтами, які особливо характерні для екологічного туру в їхніх розширених дискусіях.

Відповідно основний об'єкт є визначальним для змісту програми туру та її організування, виділяють такі різновиди екотурів:

- ботанічні, зоологічні, геологічні тури;
- еко-етнографічні або археологічні, еко-культурні тури;
- агротури;
- спелеологічні, водні, гірські тури і т. д.

За специфікою занять або за метою подорожей екологічний туризм умовно можна розділити на науковий, пізнавальний і рекреаційний. Детальніше про класифікацію екологічного туризму наведено в таблиці 1.1 [[8].

Таблиця 1.1

Класифікація видів екологічного туризму

Ознака за якою поділяється екологічний туризм	Категорія екологічного туризму
За об'єктами	- екзотичні рослинні заповідники і біоцентри; - природні та природно-антропогенні ландшафти; - біологічні види тварин і птахів; - культурні, археологічні, історичні, етнографічні пам'ятки.
За складом туристичної групи	- за віком: дорослі, діти; - за чисельністю групи.
За метою подорожі	- науковий екотуризм; - пізнавальний екотуризм; - рекреаційний екотуризм; - пасивний і активний екотуризм.
За місцем проведення	- в межах особливих природних територій і в умовах «дикої» природи; - поза межами природних територій і акваторій, що охороняються, на просторі окультуреного або культурного ландшафту.
За видом діяльності	- спостереження і вивчення природи з набуванням екологічним знанням; - відпочинок в оточенні природи з екологічними, естетичними цілями; - лікування природними факторами; - тури зі спортивними й пригодницькими цілями.

Продовження табл. 1.1

За видом транспорту	- пішохідний; - лижний; - кінний; - велосипедний; - автомобільний; - авіаційний.
За тривалістю турів	- короткострокові; - середньострокові; - довгострокові.

Екологічний туризм має чимало визначень і різновидів розваг, які використовуються для туристів та інших справ. Туристична діяльність, спрямована на те, щоб пізнавати природу, знати культуру, традиції, флору та фауну, вплив на екосистеми, обрану дестинацію [7].

1.2. Історико - географічні аспекти зародження екологічного туризму

У 70-80-х роках ХХ ст. було опубліковано перші наукові дослідження, присвячені вивченню негативних впливів надлишкових туристських потоків на рекреаційні території. Одночасно з цим формувався розвиток особливо охоронюваних природних територій (ООПТ) – природних резерватів, національних парків, пам'яток природи. Став зароджуватися екологічний туризм як ідея рівноваги між фінансовим доходом, який можна отримати від відпочинку на природі, і збереженням рекреаційних територій, які використовуються [1].

Сам термін «екологічний туризм» був уперше згаданий на Заході наприкінці 80-х рр. ХХ ст. мексиканським фахівцем-екологом Себальосом Ласкурайном.

Історія розвитку «екологічного туризму» згадується ще з давніх часів. Коли стародавні єгиптяни робили далекі подорожі з метою розширити свої пізнання про навколишній світ. Геродот, Аристотель, Пліній Старший багато подорожували по різних країнах, вивчаючи природні умови та різноманітність

культурних та історичних пам'яток. Через деякий час такі дослідники, як Олександр Гумбольдт, Чарльз Дарвін і ін. здійснювали свої подорожі до віддалених куточків планети з метою наукового дослідження різноманітних ландшафтів, рослинного і тваринного світу, місцевих культур [3].

Сфера екотуризму бере під захист пам'ятники природи і активізує увагу на них. Прикладом цього є розвиток першого Єллоустоунського національного парку у Сполучених Штатах Америки у 1872 році. Відтоді майже півтора сторіччя відіграло важливу роль у екотуризмі. Щороку сюди приїждять мільйони людей. Пізніше такі парки стали популярними в інших частинах світу. Вони використовуються не тільки для того, щоб зберегти рослини й тварини на землі, але й для того, щоб відвідувати, здобувати знання природи та використовувати їх у дикій природі [6]. А 1880 року в Карпатах, поблизу села Ворохта, було встановлено першу екологічну смугу в території сучасного України.

Через кілька років у Карпатах почали створювати знаки, які вказували на рух туристів. В 1888 році в США утворилася державна географічна спільнота, яка передусім поставила собі за мету поширювати географічні знання. Компанія залучила людей, які не є байдужими до подорожей. Того самого року побачив світ перший випуск журналу – National Geographic.

Протягом свого існування Товариство посприяло розповсюдженню інформації про довколишній світ. Згодом у 1890 році в Одесі з'явився Кримський гірський клуб. У середині минулого сторіччя Томас Кук розпочав організацію турів у горах Шотландії, а 1863 року запропонував перше комерційне сходження на Монблану. Ці подорожі дуже зацікавили англійських писарів, які у своїх працях оспівували красу дикої краси та чудову атмосферу альпійських гір, долин та луків.

У США подорожі по дикій природі набули популярності також через літературні твори, зроблені відомими вченими, котрі брали участь у наукових експлуатаціях, М. Льюсеком, В. Кларком, Д. Одубоном. Починаючи з ХХ століття, умови життя змінилися і в русі, і в природі. На початку сторіччя

полювання на тигрів стало популярним і відомим, щоб отримати найбільшу кількість трофеїв, леопардів та інших видів.

У 50 років його популярність стала фото-сафарі, але головною мішенню все ще є величезна п'ятірка – п'ять найбільших африканських ссавців, які раніше були відомі як трофей (слони, носороги, буйволи, леви, леопарди) [11].

Після другої світової війни інфраструктура туризму та інфраструктури готелів активно поширюється по цілому світі. Завдяки основ енергоресурсів та комунікаційних системах масовий туризм є найбільш віддаленим від природних кутів.

У 1970-х роках процвітаючий дохід перетворився на величезний турбулентний тур. Завдяки цьому туристичний бізнес почав зосереджуватися на великому капіталі. Стрімкий зріст туристичної індустрії призвів до того, що продукується виробництво, і з'явилися готелі й почали будувати туристичні центри.

У 60-х роках минулого сторіччя люди усвідомлюють глобальні наслідки людської діяльності, соціальної уваги на довкілля, зокрема в розвинених країнах. Популярні телешоу про природу та подорож. З'являються тури «за спеціальними інтересами» (спостереження за поведінкою птахів, треки на верблюдах, піші походи в цікаві природні куточки під керівництвом кваліфікованих гідів). У Сполучених Штатах Америки через глобальне зменшення кількості китів зростає промисловість турів, які спостерігають за ними [10].

У 1966 р. ця діяльність набула такого широкого розмаху, що багато китів були забрані під абсолютний захист. У цей період народився інший екологічний туризм. У Новому світі ідея про туризм сумісна з екологічним та соціальними цілями, які відповідальні за охорону природи, сприяє поліпшенню екологічної культури туристів, які займаються освітньою працею, та місцевого населення.

Це є одним із чинників, які сприяють розвитку туризму в навколишньому середовищі. По-перше, туризм стає потребою багатьох людей з різним достатком. Внаслідок цього кількість відвідувачів екологічних районів світу зростає, і потенційна шкода, спричинена природними комплексами, призвела до

серйозної тривоги. Водночас стало очевидним, що, аби забезпечити раціональну організацію охорони природи, туризм справді може забезпечити її фінансовим забезпеченням і збільшити важливість природних ділянок, які треба буде відновити у першому можливому стані. На даний час спеціалісти в галузі довкілля вивчають численні дослідження, пов'язані з поліпшенням діяльності природоохоронців за допомогою туризму [5].

По-друге, стало очевидним, що успішні заняття, пов'язані з підприємницькою діяльністю, є неминучими лише завдяки «виховним заходам», особливо коли вони діють проти інтересів місцевих жителів. Для того щоб турбота про природу приносила їм користь, вкрай важливо, щоб і місцеві жителі брали в ній участь.

По-третє, зміна привілеїв і бажань туристів. Дедалі більше осіб, особливо у розвинених країнах, прагнули залишити місто в заморському середовищі. На відміну від традиційного «пляжно-купальному» відпочинку, попит на такий вид туризм зростав [8].

Отже, у наш час найвагоміших екологічних, економічних та соціальних, проблем з'явилась ідея про екологічний туризм як один з найважливіших способів підтримувати стабільний розвиток навколишнього середовища, про захист і збереження рослинних та тварин у цих районах, як також про важливість освіченості в екологічному і екологічному середовищі світу.

1.3. Методологічна оцінка розвитку екологічного туризму Норвегії

У туристичного потенціалу Норвегії доцільно застосовувати наступну систему методів: аналітичні й синтетичні методи, індуктивні методи, дедуктивні методи, опис, аналіз даних статистичних досліджень.

Розвиток екологічного туризму є важливою складовою сталого розвитку країни. Норвегія відома своєю неперевершеною природною красою та багатим культурним спадком, які роблять її однією з найпопулярніших туристичних дестинацій у світі. Однак, в той же час, вона також є прикладом країни, яка добре розвиває екологічний туризм.

Методологічною оцінкою розвитку екологічного туризму можна назвати дослідження стану та динаміки розвитку даного напрямку туризму в Норвегії. Основними показниками такого дослідження можуть бути:

- Кількість туристів, які обирають екологічний туризм в Норвегії. Цей показник можна вимірювати в різних категоріях туристів, наприклад, за країною походження, за типом туру, за регіоном відпочинку тощо.
- Кількість екологічних готелів та інших об'єктів, які відповідають стандартам сталого розвитку. Цей показник може свідчити про те, наскільки ефективно держава працює над створенням умов для розвитку екологічного туризму [24].
- Розмір інвестицій в екологічний туризм. Цей показник може свідчити про інтерес підприємців та інвесторів до екологічного туризму в Норвегії. Можна зазначити, що інвестиції в екологічний туризм можуть бути значними, оскільки для створення та розвитку інфраструктури, необхідної для екологічного туризму, потрібні великі кошти [9]. Інвестиції можуть бути здійснені як державними, так і приватними компаніями. Зазвичай, державні інвестиції спрямовуються на створення та розвиток національних парків, збереження природних ресурсів та популяризацію екологічного туризму, тоді як приватні інвестиції можуть бути спрямовані на розвиток готельних комплексів, ресторанів та інших туристичних послуг.
- Рівень задоволення туристів екологічним туризмом в Норвегії. Цей показник може відображати наскільки ефективно розвивається інфраструктура екологічного туризму та як якісно відбувається обслуговування туристів.

За даними статистики, кількість туристів, які обирають екологічний туризм в Норвегії, зростає з кожним роком. Зокрема, за даними Норвезької асоціації екотуризму, близько 20-25% всіх туристів, які відвідують Норвегію, обирають екологічний туризм. Це означає, що за останні роки кількість туристів, які обирають екологічний туризм, збільшилась на кілька процентів.

Найбільш популярними видами екологічного туризму в Норвегії є відвідування національних парків, піший туризм та екскурсії з використанням

екологічних транспортних засобів, таких як велосипеди чи каное. Крім того, зросла популярність екологічного готування та використання місцевих продуктів у ресторанах та кафе [12].

Загалом, можна стверджувати, що екологічний туризм в Норвегії має потенціал для подальшого розвитку та залучення більшої кількості туристів.

В Норвегії популярність екологічного туризму різна для різних видів:

- Туризм в національних парках: Норвегія має багато національних парків, які пропонують можливості для різноманітного екологічного туризму, такі як піший туризм, каное, риболовлю, огляди дикої природи, та інші.

- Еко-культурний туризм: Цей вид туризму дозволяє туристам ознайомитися з культурою та традиціями корінних народів та дізнатися більше про відносини між людиною та природою в регіоні [13].

- Еко-круїзи: Круїзні водні подорожі можуть бути досить не влаштовувачими для екології, проте еко-круїзи стають все більш популярними. Вони пропонують можливість подорожувати по норвезьких фьордах та досліджувати дикі природні ландшафти.

- Еко-лісовий туризм: Ліси Норвегії пропонують різноманітні можливості для екологічного туризму, включаючи спостереження за дикими тваринами, грибівництво, збирання ягід, та інші активності.

- Еко-гірський туризм: Норвегія має багато гірських хребтів, які пропонують можливості для пішохідних турів, катання на лижах, скелелазіння, та інші активності.

У Норвегії туризм є важливою складовою економіки країни, і це може призвести до певних викликів з точки зору довкілля. Розмір екологічного сліду туризму в Норвегії визначається кількістю викидів CO₂, використанням води, енергії та інших ресурсів, а також кількістю відходів, що викидаються.

Основними джерелами екологічного сліду туризму в Норвегії є транспорт, розміщення туристів та харчування. Зокрема, автомобільний транспорт є найбільшим джерелом викидів CO₂, тому зменшення його використання може значно знизити екологічний слід туризму. Крім того, розміщення туристів в

готелях та інших закладах також може мати негативний вплив на навколишнє середовище через споживання води та енергії.

Норвегія прагне до зменшення екологічного сліду туризму і вживає різноманітні заходи для досягнення цієї мети, такі як підтримка використання електричних транспортних засобів, енергоефективність готелів та інших закладів, зменшення використання пластикових різноманітних товарів і відходів.

Норвегія має добре розвинуту інфраструктуру та сервіси для екологічного туризму. Для початку, країна має багату природу з гірськими пейзажами, річками, озерами та фьордами, що надає безліч можливостей для активного відпочинку в природі.

Для забезпечення туристів комфортним та безпечним перебуванням в природних зонах, в Норвегії розвинуті мережа готелів, кемпінгів, таборів та хатинок. Більшість з цих місць відпочинку розташовані на красивих локаціях з видом на гори, моря або озера [15].

Транспортна інфраструктура в Норвегії добре розвинена, зокрема система автомагістралей та залізничних мереж, яка забезпечує зручність транспортного сполучення в усі куточки країни. Багато туристів обирають велосипедні маршрути або тури пішки, що дозволяє насолоджуватися природою з найближчого відстані.

В Норвегії діє програма підтримки екологічного туризму, яка надає фінансову підтримку підприємствам, що пропонують екологічні туристичні послуги та створюють екологічні способи розвитку свого бізнесу. Це стимулює розвиток екологічного туризму та впровадження нових екологічних ініціатив.

Узагалі, рівень інфраструктури та сервісів для екологічного туризму в Норвегії є дуже високим, що робить країну привабливою для туристів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ НОРВЕГІЇ

2.1. Особливості розвитку екотуризму в Королівстві Норвегія

Королівство Норвегія знаходиться в північній частині Європи і має багату природу, що надає великі можливості для розвитку екотуризму. Особливості розвитку екотуризму в Норвегії можна відзначити наступними чинниками:

Природа та ландшафти: Норвегія має багаті природні ресурси, які залучають велику кількість туристів. Гірські ландшафти, фіорди, озера, ріки та ліси є ідеальними місцями для розвитку екотуризму.

Екологічна свідомість: У Норвегії існує високий рівень екологічної свідомості, який відображається в культурі країни, менталітеті місцевого населення та сприяє розвитку екотуризму.

Розвиток інфраструктури: В Норвегії розвинута інфраструктура, яка сприяє зручності туристів, які бажають відвідати природні зони країни. Мережа готелів, кемпінгів та хатинок розташовані в красивих місцях із видом на гори та море, що дозволяє туристам насолоджуватися красою природи [18].

Розвиток нових видів екотуризму: У Норвегії розвивається екотуризм з використанням сучасних технологій, таких як дрони, віртуальна реальність, що дозволяє туристам насолоджуватися природними красами країни, не шкодуючи їй. Норвезька держава є однією з небагатьох країн, які мають екологічну політику як провідний напрямок. У цій країні основною турботою про природу є туризм, адже головна стаття доходу у країні – це туризм.

У Норвегії було збережено ідеальні умови для життя: чисті річки, озера, незайману діяльність людей, льодовиків та водоспадів, і надзвичайно багато заповідників та парків. Усе це стало можливим завдяки особливій програмі охорони довкілля в країні, яка двічі на рік представляє звіти про довкілля Норвегії та екологічні політики. Норвезька екологічна програма також звернула увагу на біологічну різноманітність природного середовища, зменшення виробництва та поширення хімікатів, які небезпечні для довкілля і для людини.

Завдяки цьому норвезька екологічна рівновага не лише поліпшується і підтримується, але й якість життя усіх мешканців країни стає кращим.

Спонукуванням брати активну участь у цьому бізнесі, як і в промислових та виробничих підприємствах, стало організацією спеціального уряду Норвегії для навколишнього середовища, метою якого є фінансувати «чисті технології» та ефективно використовувати їх.

До 2017 року в Норвегії було 6,3 мільйони відвідувачів, тим часом як у світі поширився туризм [16]. Дедалі більше туристів наражаються на небезпеку норвезьким принципам подорожі по природі. Це популярне у Скандинавії, згідно з Тисячолітнім указом про те, що доти, доки людина виявлятиме пошану і порядність, вона може законно йти в будь-яку незабудовану територію і поставити намет на один вечір без дозволу. Цей закон тривав багато років, але за останні роки громада по цілій країні скаржилася, що їхня земля була буквально занедбана.

Національним стандартом для довкілля є шість розділів і 45 норм, а також 108 показників пов'язаних з природою, культурою, середовищем, соціальними цінностями, населенням і економічним різноманіттям. Для досягнення стандартів туристичні підприємці повинні діяти з метою забезпечення енергетичної пам'яті, культури та кухні, освічувати дороги для пішоходів [14]. Усі ці зміни випробовуються, перш ніж опублікувати звіт. Процес триває два - три роки. Глобальна ціль полягає в тому, щоб усі норвезькі туристичні місця відповідали цьому стандарту [17].

У 2019 бюджет норвезького Міністерства клімату і навколишнього середовища становить 1,6 млрд. доларів. Частиною цього бюджету є кошти, які підтримують проекти охорони довкілля в сільському господарстві та транспорті. І ще 63.5 мільйонів доларів витратять на інновації в Природознавчому інституті.

Згідно з вищезгаданими даними, основна причина того, чому країна дбає про довкілля і захищає 32 природних ресурси, полягає в тому, щоб створити норвезький туризм. Проблема погіршення і руйнування екології країн, що

живуть у середовищі туризму, – це організація спеціального екологічного Фонду Норвегії, корпорації InnovationNorway, Міністерства питань клімату та довкілля.

2.2. Оцінка ресурсної бази екологічного туризму Норвегії

Норвегія має великий потенціал для розвитку екотуризму завдяки своїм природним красотам та довкіллю. Країна має значну кількість національних парків, заповідників, гірських хребтів, фіордів та лісів, що надають можливості для активного відпочинку та екологічного туризму.

Ресурсна база для розвитку екотуризму в Норвегії включає національні парки, заповідники, лісові масиви, гори та озера. Більшість із них мають спеціальні стежки для огляду рідкісної флори та фауни, а також для піших прогулянок, їзди на велосипеді, катання на каное чи риболовлі. Національний парк Ютунгайокуден, Національний парк Ястедален і природний заповідник Рогаланд – це лише кілька прикладів численних напрямків екотуризму в Норвегії.

В списку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Норвегії налічується 8 найменувань. 7 з цих об'єктів включені до списку за культурними критеріями, тоді як сьомий – за природним (Таблиця 2.1.). Крім цього 6 об'єктів на території Норвегії знаходяться в числі кандидатів на включення до списку Світової спадщини [21].

Таблиця 2.1

Список об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО Норвегії

Назва	Розташування	Рік внесення до списку	Час створення
Урнеська ставкірка	Фюльке Согн-ог- Фьоране	1979 рік	XII-XIII століття
Брюгген, стара верф Бергена	Фюльке Хордалан	1979 рік	XIV-XVI століття

Шахтарське місто Рьорус	Фюльке Сьор-Трьонделаг	1980 рік	XVII століття
Наскельні малюнки в Альті	Фюльке Фіннмарк	1985 рік	4200-500 pp. до.н.е
Вегаейн – архіпелаг Вега	Фюльке Нурлан	2004 рік	-
Геодезична дуга Струве	Фюльке Фіннмарк	2005 рік	1816-1855pp
Фіорди Західної Норвегії – Гейрангерфіод і Нерьойфіод	Фюльке Мьоре-ог-Ромсдал і согн-ог-Фьоране	2005 рік	-
Об'єкти промислового спадщини, підприємства важкої та гідроенергетичної промисловості, з їх робочими селищами та транспортною системою в Рюкані.	фюльке Телемарк	2015 рік	кінець XIX - початок XX століття

Візитною карткою країни є фіорди, глибокі затоки Атлантики, що глибоко врізаються в сушу між крутими скелями та високими горами, увінчаними льодовиками та водоспадами. Фіорди утворюються льодовиками, які протягом тривалого часу врізаються в тверді породи. Фіорди є головною визначною пам'яткою країни і є «меккою» екотуризму Норвегії. Вся берегова лінія країни порізана цими вузькими глибокими бухтами, оспіваними в старих скандинавських легендах.

Річки Норвегії мають багато характеристик, які визначаються географією країни. Країна має розгалужену мережу річок. Найбільші річки країни: Гломма - 600 км, Пасвікельва і Івало - 360 км (в Норвегії 109 км), Нумедаслаген - 352 км, Гудбрандсдалслаген і Ворма - 351 км, Тана - 348 км. У Норвегії 47 природних парків, найвідоміші з яких Бергеф'єлль, Фурульхогна, Хардангервідда, Північно-Західний Шпіцберген.

Національні заповідники Норвегії спрямовані на захист рідкісних видів рослин і тварин від забруднення або зникнення, а також на збереження пам'яток культури. Це означає, що відвідувачі заповідника мають бути особливо обережними, оскільки на території заповідника заборонено збирати рослини, ловити рибу, пересувати пташині гнізда та великі камені [20].

Національний парк Роннен розташований на півдні країни, між містами Осло і Тронхейм. Заснований у 1961 році, він займає територію 57 500 гектарів. Заповідний природний комплекс смереково-березових лісів на схилах гір. Тваринний світ парку має типово північний характер, представлений північними оленями, видрами, білими куріпками та іншими типовими мешканцями кореальних лісів.

У національному парку Йостедаль найбільший льодовик Європи – Йостедаль, що простягається від багатьох криниць. Крига та вода створили численні озера та інші дивні геологічні виливи. У родючих долинах і льодовиках, які стікаються майже до моря, немає нічого дивного. Крім того, подорож льодовиком може бути ризикованою і виснажливою. Національний парк 1230 кв. км.

На півночі країни лежить національний парк Нордкап Хорнвіка – парк, що на острові Магері, поблизу мису Нордкап. Його було створено 1963 року, приблизно 60 тис. га. Вони утримують природні простори тундрового узбережжя та кам'янистий фіордський берег Баренцевого моря. Затоки, вкриті морськими просторами, як-от плантаціями птахів, заселеними десятьма тисячами морських птахів, як-от кайра, чайок, бакланів, тапиків та інших [6].

Національний парк Свальбард – це три національних парки та три заповідники на островах Савцберген, також Свальбард. Ці парки зазвичай є звичайними (Південний Шпіцберген. Північно-Західний Шпіцберген і Форландет), заповідники, Моффіт, Південно-Східний і Північно-Східний Свальбард, займають більшу половину островів. Їх живлять природні пустелі Арктики, тундри та Шпіцбергена.

Незважаючи на близькість до Арктики, Шпіцберген має м'якший клімат, ніж більшість арктичних островів і архіпелагів, завдяки теплій Гольфстрім (а точніше, його північній гілці, Північноатлантичній течії). В даний час на острові налічується 108 видів перелітних птахів.

Найпопулярнішими напрямками в країні вважаються: Лофотенські острови, Нерйофьорд, Стіна троля, Атлантичний шлях, Язик троля, Гейрангерфьорд і пляж Ховік [21].

Отже, загалом можна сказати, що ресурсна база екологічного туризму в Норвегії є великою як з точки зору природних ресурсів, так і з точки зору інфраструктури та підтримки від уряду. У контексті екотуризму вищезгадані природні туристичні ресурси Норвегії є чудовою ресурсною базою для створення різних видів туризму. Річки та інші водні ресурси – для круїзів, риболовлі, гірських сплавів, дайвінгу з метою вивчення світу океану, водних видів спорту – яхтингу, серфінгу, віндсерфінгу, водних лиж і відпочинку. Гори є основою для створення одноденних і багатоденних гірських походів і прогулянок. Національні парки та заповідники пропонують пішохідні тури для вивчення флори та фауни місцевості. Це робить Норвегію однією з найпривабливіших країн для екологічного туризму в світі [20].

2.3. Аналіз попиту на екотури даного регіону

Попит на екотури в Норвегії значно зріс у останні роки. Екотури стали більш популярними серед туристів, які цінують природу та природні ландшафти, та бажають пізнавального відпочинку, пов'язаного з екологічно чистим та сталим туризмом.

За даними Національного статистичного інституту Норвегії, кількість іноземних туристів, які відвідали країну в 2020 році, зменшилася через пандемію COVID-19, але водночас зріс попит на екотури. За даними того ж дослідження, у 2019 році еко туристи склали близько 25% від загальної кількості іноземних туристів, які відвідали Норвегію.

Окрім того, норвезькі туроператори повідомляють про збільшення попиту на екотури в країні. Вони зазначають, що туристи дедалі більше цінують

екологічно чистий та сталий туризм, та готові платити більше за такий вид відпочинку.

Таким чином, можна стверджувати, що попит на екотури в Норвегії зростає і продовжуватиме зростати в майбутньому.

Завдяки високому рівню економічного розвитку, Норвегія стала перспективною країною у сфері туристичної діяльності. Державні кошти спрямовувалися на розробку нових і вдосконалення старих туристичних маршрутів, на видання літератури та рекламної продукції, на високу оплату праці працівників сфери туризму, що стимулювало екскурсоводів підвищувати свій професіоналізм. Щороку держава обирає регіон, в якій протягом року буде проводитися серйозна рекламна кампанія, спрямована на підвищення обізнаності туристів про особливості норвезького відпочинку та розваг.

Залучення туристів до північної частини країни могло б покращити інфраструктуру регіону та забезпечити роботою місцевих жителів, які важко знаходять роботу в цьому віддаленому куточку країни. Більшість туристів приїжджають до Норвегії для огляду визначних пам'яток, і оскільки такі поїздки включають відвідування природних заповідників, місць природного туризму та об'єктів ЮНЕСКО, можна припустити, що більшість туристичних маршрутів включатимуть елемент екотуризму.

Норвегія пропонує безліч гірських і лісових туристичних маршрутів. Вони відрізняються за складністю та тривалістю. Маршрути добре марковані та обладнані [22].

Велотури також є одним з найбільш затребуваних видів туристичних послуг в країні. Оскільки більшість етнічних норвежців люблять цей вид активного дозвілля у вільний час, країна має добре обладнані велосипедні доріжки у великих містах і туристичні дороги. У багатьох куточках країни створені дуже хороші умови для велотуризму. Велосипедні маршрути прокладені вздовж узбережжя, в горах, у фіордах, а деякі з них поєднують три типи ландшафтів. Більшість маршрутів чітко позначені та розташовані подалі від автомагістралей. Карти та маршрути можна замовити у Велосипедній комісії. Ви

можете взяти напрокат гірський велосипед самостійно в туристичному офісі, тому не потрібно брати з собою власний для поїздки.

Також, круїзний тур – це чудовий спосіб насолодитися природною красою Норвегії. По-перше, під час круїзу вздовж західного узбережжя Норвегії ви зможете побачити найбільшу визначну пам'ятку країни – фіорди. Все узбережжя Норвегії порізане цими вузькими, глибокими затоками і каскадами водоспадів. Круїзи можуть бути лише одним з елементів подорожі, а можуть становити основну частину подорожі та перебування туриста. Частка круїзного туризму в Норвегії становить близько 3% і постійно зростає [22]. Частка круїзного туризму набагато вища, ніж інших видів туризму: у 2019 році 944 994 круїзних пасажирів здійснили круїзи, що на 11% більше порівняно з 2018 роком.

На відміну від звичайних таксі, відвідувачі країни можуть використовувати собачі смуги. У 2014 році така подорож вперше зацікавила туристів: 45-хвилинна подорож відразу затопила туристичну атмосферу і туристів. Опитування, проведене 2019 року серед іноземних туристів з-за кордону, виявило, що понад половина населення Великобританії, Франції та Німеччини вважають Норвегії чудовим варіантом для проведення екологічного відпочинку [3]. Згідно з цим вивченням, європейські норвезькі сусіди вважають за приклад організації охорони навколишнього середовища. Варте уваги те, що найбільше туристичних потоків у Норвегію надходить з Німеччини, Швеції, Данії, Нідерландів, Франції, Іспанії, Італії. Згідно з даними ВТО, 2019 року близько 6 мільйонів закордонних туристів прибули до Норвегії, а це на 3,6 відсотка перевищує попередні роки [16].

Отже, індустрія туризму Норвегії дуже різноманітна. Чітка позиція захисту екології сформувала позитивний імідж країни на ринку туристичних послуг і стала чудовим «магнітом» для приваблення туристів з усього світу. Екобрейки користуються великим попитом серед туристів із високорозвинених країн Європи (Великобританія, Німеччина, Франція та ін.). У будь-якому випадку в туристичному маршруті буде присутній елемент екотуризму, навіть якщо основною метою туриста є вивчення культурної спадщини країни.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В НОРВЕГІЇ

3.1. Проблеми розвитку та шляхи покращення туристичної Норвегії

Норвегія є популярною туристичною дестинацією, проте вона стикається з декількома проблемами розвитку туризму, такими як перенаселеність, збитки для навколишнього середовища, зростання цін на житло та інші послуги [2].

Однією з ключових проблем є перенаселеність в деяких популярних туристичних місцях, таких як Осло. Це призводить до забруднення навколишнього середовища, перевантаження доріг та інфраструктури, а також незручності для місцевого населення.

Крім того, туризм може призвести до збитків для навколишнього середовища, таких як забруднення повітря, води та ґрунту, знищення екосистем та відвідування захищених природних зон без дозволу.

Іншою проблемою є зростання цін на житло та інші послуги для туристів, що може забезпечити більше прибутку для готелів та інших бізнесів, але одночасно може відштовхувати деяких туристів, які не можуть собі цього дозволити.

Екотуризм є відносно новим видом туристичної діяльності, тому всесвітня популярність цього виду туризму знаходиться на стадії розвитку. Перш за все, у проблемі розвитку екотуризму слід звинуватити недостатню освіту і розуміти важливість захисту фундаментальної цілісності екосистем, оскільки включає туризм до природних об'єктів та їхнє значення для людини. Хоча загалом у світовій екології останні кілька років були дуже гострі теми, більшість людей чули про проблему парникових газів, занадто високої концентрації вуглецю у повітрі найбільших міст світу, забруднення світового океану пластиком і про тварин, які страждають від нереальних обсягів відходів. Світові бренди ведуть дискусію зменшення використання неякісного пластику на користь усім, а також екологічно шкідливі матеріали в процесі виробництва.

Дедалі популярнішими стають багаторазові речі: пакети, чашки, соломинки тощо. Тим не менш, за останні 5 років можна сказати, що суспільство стало більш обережним у споживанні, приділяючи більше уваги темі зменшення відходів, свідомого споживання, сортування відходів, намагаючись збільшити кількість, яку можна повторно використовувати, та продукти, що підлягають переробці.

Небезпеки, які можуть пом'якшити розвиток екотуризму, включають такі чинники: загрози місцевим корінним культурам, погіршення стану екосистем туристичних місць, висока економічна залежність від туризму, прийняття традицій і цінностей туристів, відсутність контролю в туризмі, знищення природних ресурсів для розвитку туристичної інфраструктури. Останнім часом місцеві жителі країни загалом незадоволені тим, що туристи ночують на приватних ділянках. У Норвегії є закон про те, що кожен турист має право розбити намет і ночувати на будь-якій території, яка не заважає іншим, навіть якщо ця територія належить іншим. Ситуація неоднозначна, оскільки скасування такого давнього закону суперечило б вільному туризму в країні, але в той же час бездіяльність у цьому випадку призведе не тільки до невдоволення людей, а й до знищення природи.

Отже, можна зробити висновок, що перешкодами для розвитку екотуризму в Норвегії є, в основному, його особливість у пошуку відповідних цільових груп, висока ціна туристичних послуг, короткий туристичний сезон, а також недостатня популярність еко-відпочинку як виду відпочинку. На світовому ринку туристичних послуг низький рівень усвідомлення громадськістю важливості охорони природних ресурсів землі для мінімізації впливу людини на довкілля.

Для покращення туристичної ситуації в Норвегії можна запровадити кілька заходів. По-перше, можна спрямувати зусилля на зменшення перенаселеності в деяких популярних туристичних місцях, наприклад, через обмеження кількості туристів та розвиток альтернативних туристичних маршрутів.

По-друге, можна впроваджувати сталий туризм, спрямований на збереження природного середовища та розвиток екологічно чистих туристичних продуктів

По-третє, можна залучати місцеве населення до розвитку туризму, забезпечуючи їм можливість для створення нових бізнесів та робочих місць в галузі туризму. Це дозволить зменшити залежність від зовнішніх інвестицій та покращити сприйняття туристів місцевим населенням.

Крім того, важливо розвивати туристичну інфраструктуру в країні, зокрема, забезпечити зручний транспорт для туристів, обслуговування відпочивальних місць та культурних центрів, а також забезпечити якісну інформаційну підтримку туристів.

Також можна використовувати цифрові технології для покращення туристичного досвіду, наприклад, за допомогою мобільних додатків для туристів, які надають інформацію про визначні місця, ресторани та готелі, а також пропонують туристичні маршрути.

Нарешті, важливо забезпечити підтримку туризму з боку держави, яка може включати в себе розробку туристичних стратегій та програм, фінансову підтримку для розвитку туристичних підприємств та інфраструктури, а також сприяння взаємодії між різними секторами, що пов'язані з туризмом.

Додатково можна налагоджувати та вдосконалювати відносини в туристичному плані з країнами, які є світовими лідерами у сфері екотуризму. Тобто з Австралією, США, Коста-Рікою, Новою Зеландією, Іспанією, Кенією, Танзанією та іншими країнами. У цьому контексті першим кроком є лише вивчення досвіду вищевказаних країн у розвитку екотуризму та виділення основних стратегічних напрямів розвитку екотуризму в цих країнах.

3.2. Стратегія розвитку екологічного туризму як фактор конкурентоспроможності сучасного туристичного підприємства

Розвиток екологічного туризму може стати важливим фактором конкурентоспроможності для сучасних туристичних підприємств. Основна ідея екологічного туризму полягає у тому, щоб зберігати та підтримувати

навколишнє середовище та природні ресурси, покращувати екологічну свідомість та залучати туристів до екологічно-відповідальних дій.

Основні принципи екологічного туризму передбачають мінімізацію негативного впливу на довкілля, збереження та відновлення екосистем, залучення місцевого населення до збереження природи та екологічного підходу, а також забезпечення соціальної відповідальності підприємств .

Для реалізації стратегії розвитку екологічного туризму, туристичні підприємства повинні приділяти увагу наступним аспектам:

1. Розробка та впровадження екологічних стандартів та практик у своїй діяльності, таких як використання відновлюваних джерел енергії, впровадження ефективної системи водокористування та зменшення відходів.
2. Співпраця з місцевим населенням та створення сприятливих умов для залучення місцевих ресурсів у туристичну інфраструктуру.
3. Пропагування екологічного туризму серед туристів, підвищення їх свідомості щодо екологічних проблем та сприяння відповідальному поведінню в природному середовищі.
4. Використання цифрових технологій для забезпечення інформацій

Якість послуг є важливим фактором конкурентоспроможності будь-якого туристичного підприємства. Клієнти шукають високу якість послуг та персоналу, що надає їх. При відповідному рівні якості послуг, клієнти залишаються задоволеними та можуть рекомендувати ваше підприємство іншим потенційним клієнтам.

Цінова конкурентоспроможність: ціна також є важливим фактором конкурентоспроможності. Потенційні клієнти порівнюють ціни на різних сайтах та знаходять найбільш вигідний варіант. Потрібно знайти рівновагу між конкурентними цінами та відповідністю цін до якості послуг.

Інновації: розвиток технологій та зміна потреб клієнтів змушує туристичні підприємства постійно вдосконалювати свої послуги та інноваційність. Наприклад, розвиток електронних послуг та онлайн-бронювання може зробити

ваше підприємство більш зручним для клієнтів та забезпечити конкурентну перевагу.

Маркетингові стратегії: налагодження ефективної маркетингової стратегії дозволяє залучати більше клієнтів та збільшувати продажі. Ефективні маркетингові стратегії можуть включати такі елементи, як реклама в соціальних мережах, контент-маркетинг, інтернет-реклама

Важливий крок у популяризації екотуризму – це глобалізація знань світового населення про важливість та необхідність захищати нашу планету. Тому що усвідомлення негативної ситуації у розвитку держави, небезпеки та подальше погіршення екологічної ситуації є основною передумовою знищення навколишнього середовища, а також туризмом у цьому відношенні.

Щоб здобути більше знань про екотуризм, потрібно створити великі міжнародні проекти. Мета таких програм, як конференції, туристичні виставки, ярмарок і фестивалі, повинна бути стимулом до екотуризму як знаряддя для підтримки природних ландшафтів. Така освічена діяльність може посприяти соціальному і економічному розвитку місцевих жителів, формувати інформацію про новий туризм в інші країни і створити модель для екологічних проблем.

Одна з найважливіших умов для розвитку екології в Норвегії – це участь висококваліфікованих кадрів у галузі маркетингу, менеджменту й туристичної індустрії, щоб здобути перспективні сучасні стратегії та принади туризму. Туризм зі всього світу. На противагу цьому якість інформації залежить безпосередньо від якості освіти. Здобути кваліфікованих працівників – це ключ до вищої освіти. Тому варто проаналізувати освітні програми, ВНЗ та університетів.

Для того щоб поліпшити екотуризм на ринках міжнародної туристичної служби, потрібно глобалізація знань про те, наскільки важливо підтримувати екологічну стабільність, принципи раціональних засобів для туризму та розвитку міжнародних новоприбулих, а також створити ґрунтовну інформаційну популяризацію, розширювати корисну інформацію і використовувати її на

платформах соціальної мережі, чітко створюючи маркетингові проекти, розроблені туристичною індустрією.

3.3. Перспективи покращення екологічного туризму в Норвегії та рекомендації туристичним фірмам України щодо його використання.

Норвегія по праву заслужено вважається взірцем організації екологічного туризму. Унікальна історія в поєднанні з її природно-географічними даними, що сформувати благодатний менталітет місцевого населення, сьогодні підкріплюється послідовною внутрішньою державною політикою та її законодавством.

В країні забезпечується реальний пріоритет охорони природних ресурсів. Видобуток нафти і газу, що інтенсивно почав здійснюватися у 70-х роках минулого століття (і вивів Норвегію на один і найвищих рівнів формування валового національного доходу, з унікально-справедливою схемою його соціального розподілу серед місцевого населення) реалізувався у відповідності до найсучасніших вимог експлуатації нафтових і газових середовищ. Дотримання спеціальних еконорм і екохарактеристик гарантується нормою цілого ряду законів.

Аналогічна політика проводилась щодо збереження флори і фауни. Норвезькі фіорди (фйорди) вже давно стали зоною персональної уваги держави і громадськості. Вони – головна природна пам'ятка Норвегії. «Фіорд» у перекладі з норвезької означає «затока». Утворилися фіорди мільйони років тому у результаті потужних рухів земної кори. Всього в Норвегії понад тисячу фіордів і безумовно така велика їх кількість потребує постійної уваги щодо їх збереження і раціонального використання еко туристами.

Резервом для перспектив покращення екологічного туризму в Норвегії – були і залишаються органи місцевого управління. Фюльке – адміністративна одиниця Норвегії першого рівня. 11 фюльке поділяються на 356 комуни (муніципалітетів). Вони відповідають за ряд завданню , таких як початкова освіта, дитячі установи, амбулаторне лікування, а також будівництво доріг та

планування розбудови районів. В числі останнього важливе місце посідають питання екології та збереження природоресурсного середовища.

Як свідчать дані опитування проведеного WORLD TRAVEL MARKET (WTM) London, Норвегію, як країну, що пропонує туристам найбільш екологічно безпечні варіанти відпочинку, вибрали 15% опитаних керівників туристичних агентств [25]. Представники WTM London охарактеризували Норвегію, як цілорічний напрямок для любителів активного відпочинку і пригод, що включає екології в повсякденне життя нації.

Енергія в Норвегії в основному забезпечується за рахунок гідроенергетики, країна має стійку транспортну мережу і обмеження швидкості нижче, ніж у багатьох європейських країнах. При цьому Норвегія заохочує туристів переймати корисні екологічні звички у місцевих жителів.

Слід відмітити, що в Норвегії – самі місцеві жителі являються носіями вдосконалення екологічного туризму. Це відчувається перш за все через менталітет людей, що проживають в цій країні. Показовим є їх відношення до природи, вміння та бажання відпочивати на природі. Уже давно тут популярним стали пішохідні прогулянки в гори, до фіордів, в лісо-паркові зони. Норвежці люблять лижі (доречно зауважити, що не тільки гірськолижні, а і бігові), прогулянки на велосипедах чи яхтах (доречно зауважити, що вони не являються показником розкоші, а виконують свою чітку функцію здійснення морської прогулянки). Уподобання місцевого населення формувалися десятиліттями і сьогодні представляють високі стандарти відношення до екологічного туризму. У зв'язку з цим сформувалася і привабливість даного виду туризму серед іноземних туристів, до числа яких можна віднести і українських, які бажають скористатися його потенціалом.

Логічним постає питання про сформування рекомендацій туристичним фірмам України щодо використання пропозицій екологічного туризму Норвегії. Даною курсовою роботою пропонується деякі із потенційно можливих.

- Передумовою продажу туристичних екопрограм Норвегії, має бути вироблення комплексної стратегії турфірми (туроператора) щодо екологічного туризму.
- В разі позитивної відповіді на перше питання формування географії продажів, і визначення Норвегії, як потенційно вагомого напрямку і даному виді діяльності.
- Вибір в Норвегії потенційно стратегічного партнера по даному напрямку роботи (для прикладу «Uniktur», Norway).
- Підготовка та заключення договору про співпрацю, визначення цінової політики послуг на екологічні (та інші) тури в Норвегії.
- Створення логістичних варіантів транспортування українських туристів до Норвегії (прямі варіанти та через треті країни), формування оптимальної цінової політики на транспортні послуги, як важливої складової цілісного турпакету.
- Комплексна розробка турів, з урахуванням пропозицій норвежських партнерів, транспортних можливостей, запитів на туристичному ринку України.
- Погодження кадрового питання – хто із спеціалістів туроператора затверджується туроператором (кураторами) даної програми. Визначення для них форм і методів матеріального і морального стимулювання, персональної відповідальності та реалізацію дано програми. Вивчення даного напрямку, визначення рівня професіоналізму.
- Розробка плану рекламної компанії форми-продавця спеціалізованих турів до Норвегії, з урахуванням інтернет-технологій та інших видів реклами.
- Визначення потенційних категорій клієнтів, формування клієнтської бази, вироблення системи знижок для клієнтів і т. д. і т. п.
- Визначення кола туристичних агентств, якими можуть бути заключення відповідні угоди про співпрацю на продаж розроблених туроператорами екотурів до Норвегії. Формування для них системи агентських знижок та інших форм стимулювання співпраці по даному напрямку діяльності.

Організація проведення для них рекламно-інформаційних турів, майстер-класів, тренінгів, індивідуальних консультацій і т.п.

– Погодження питання про потенційну можливість чартерних програм, як найбільш економічно доцільних і прибуткових.

– Вивчення можливостей вдосконалення і трансформації даних бізнес-програм, розширення форм продажу, кількості і якості партнерів, як в Україні, так і в Норвегії.

Вищенаведені рекомендації є практичним результатом даної курсової роботи і можуть бути використані туристичними фірмами України при організації та реалізації екотуристичних програм, в цілому, та по Норвегії, зокрема. Важливим є досягнення розуміння, що екологічний туризм – це пріоритетна складова туризму майбутнього. Займаючись екологічним туризмом, туристична фірма демонструє своє відношення до сучасних трендів індустрії туризму, ячим вигідно відрізняється від інших компаній, досягаючи при цьому необхідного, в умовах конкуренції, розташування до себе туристів, їх симпатій та бажання стати Вашими клієнтами.

ВИСНОВОК

У даній курсовій роботі розглядаються питання про екотуризм, історичні передумови розвитку екотуризму, тенденції розвитку екотуризму в Норвегії, закономірності становлення норвезького туризму, особливості розвитку аналізуються розвиток і розвиток екотуризму в країні. Ресурсна база цього виду туризму спрямована на формування загального іміджу екотуризму як частини індустрії туризму Норвегії, визначення перспектив розвитку та напрямків популяризації еко-відпочинку.

Розвиток екотуризму в Норвегії пов'язаний із головним пріоритетом країни – захистом навколишнього середовища. Безумовно, найважливішим фактором розвитку екотуризму в країні є наявність великої кількості природних туристичних ресурсів, які зберегли свою первісну красу та унікальність. Варто також додати, що держава надає великого значення розвитку, сертифікації та оснащенню туристичних об'єктів, контролює туристичний потік у кожному туристичному об'єкті та навіть переналаштовує певні напрямки, коли це необхідно, щоб зменшити вплив людини на навколишнє середовище.

Ресурсна база для розвитку екотуризму надзвичайно різноманітна. Унікальність природних туристичних ресурсів є основою інтересу туристів до Норвегії. У країні налічуються національні парки, численні фіорди, річки, тисячі озер і водоспадів та для кожного туристичного об'єкта розроблені різні маршрути.

Основною проблемою розвитку екотуризму в Норвегії є низька обізнаність людей у питаннях навколишнього середовища, і вони надають великого значення захисту природи. Ціни на туристичні послуги в Норвегії відповідно вищі, оскільки країна є однією з найдорожчих у Європі, туристичний сезон короткий з травня по вересень, а еко-відпочинок як туристичний напрямок на світовому ринку непопулярний.

Отже, проаналізувавши історичні передумови розвитку екотуризму, тенденції сучасної екорекреації та особливості розвитку норвезького екотуризму, автор визначив, що основним чинником розвитку екотуризму в

Норвегії є активна політика в галузі екології щодо контролю потоків туристів у зонах природного туризму, мінімізації впливу туристів на заповідники та заповідні території.

Міжнародний туризм, дедалі більше освідомлює людей щодо збереження навколишнього середовища та розвитку туризму також сприяють поліпшенню екологічних умов.

Слід зауважити, що досвід Норвегії в питаннях туризму в цілому та екотуризму зокрема має велике (концептуальне) значення і для України.

Варто популяризувати туристичну Норвегію й в Україні. Існує безліч можливостей просунення даного туристичного продукту через інтернет ресурси. Увагу на дану країну безпосередньо привернув минулорічний виступ Володимира Зеленського перед норвезьким парламентом, де він зауважив, що довіра до Норвегії завжди була і буде на максимумі. Хоч ціль даного звернення була не для створення тісних партнерських зв'язків з туристичною метою, а саме для заклику про допомогу в російсько-українській війні та підтримання санкцій проти росії, але заявлені слова від президента України дають впевненість в тому, що країна виступає гарантом у будь-якій сфері як для громадян держави, так і для іноземців, у тому числі в індустрії туризму та гостинності. Сьогодні Норвегія дійсно, а не тільки «на словах», підтримує Україну: проводяться заходи щодо надання споряджень, військового обладнання та озброєння і запчастин. Тому підтримка від Норвегії вносить суттєвий вклад у боротьбу за незалежність України.

РЕЗЮМЕ

Курсова робота «Ресурсна база розвитку екологічного туризму в Норвегії» складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг кваліфікаційної роботи становить 41 сторінок, з яких основний текст роботи складає 35 сторінок. Кваліфікаційна робота містить 2 таблиці. Список використаних джерел налічує 25 наукових видань, статистичних збірників, статей, періодичних видань та даних мережі Інтернет.

Метою роботи є аналіз ресурсної бази розвитку екологічного туризму в Норвегії.

Відповідно до мети, було поставлено наступні завдання:

- розкрити теоретично-методологічні аспекти поняття «екотуризм»,
- вивчити світові тенденції екологічного відпочинку та історичні передумови створення екотуризму,
- визначити аспекти розвитку екотуризму в Норвегії,
- з'ясувати проблеми та перспективи розвитку екотуризму у Норвегії,
- сформулювати практичні рекомендації щодо збільшення популярності екологічного туризму.

Об'єктом дослідження курсової роботи є екологічний туризм в Норвегії

Предмет дослідження ресурсна база та передумови розвитку екологічного туризму в Норвегії.

Ключові слова: туризм, екологія, екологічний туризм, туристичні ресурси, екотур, екотуризм в Норвегії, екологія Норвегії.

Методи дослідження, що були використані під час написання курсової роботи, включають: метод прогнозування, порівняння, аналіз і синтез, узагальнення, індукція та дедукція, гіпотетичний метод. Отже, проаналізувавши історичні передумови розвитку екологічного туризму, сучасні тенденції екологічного відпочинку, особливості розвитку екотуризму в Норвегії, ресурсну базу екологічного туризму Норвегії автором було визначено, що головними чинниками розвитку екологічного туризму в Норвегії є активна державна політика країни у сфері екології, контроль кількості туристичних потоків до

природних туристичних об'єктів та мінімізація впливу туристів на природоохоронні зони. А до перспектив розвитку екологічного відпочинку варто віднести розвиток міжнародного туризму, збільшення свідомості населення щодо проблеми збереження екології та формування стратегій сталого розвитку туристичних регіонів.

RESUME

The course work "Resource base for the development of ecological tourism in Norway" consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices. The volume of the qualification work is 41 pages, of which the main text of the work is 35 pages. The qualification work contains 2 tables. The list of references includes 25 scientific publications, statistical collections, articles, periodicals and Internet data.

The purpose of the work is to analyze the resource base for the development of ecological tourism in Norway.

In accordance with the goal, the following tasks were set:

- to reveal the theoretical and methodological aspects of the concept of "ecotourism",
- to study the global trends in ecological recreation and the historical background of ecotourism,
- to identify aspects of ecotourism development in Norway,
- to find out the problems and prospects for the development of ecotourism in Norway,
- to formulate practical recommendations for increasing the popularity of ecotourism.

The object of study of the course work is ecological tourism in Norway

The subject of research is the resource base and prerequisites for the development of ecological tourism in Norway.

Keywords: tourism, ecology, ecological tourism, tourist resources, ecotour, ecotourism in Norway, ecology of Norway.

The research methods used in writing the term paper include: forecasting method, comparison, analysis and synthesis, generalization, induction and deduction, hypothetical method. Thus, having analyzed the historical background of ecological tourism development, current trends in ecological recreation, peculiarities of ecotourism development in Norway, and the resource base of ecological tourism in Norway, the author determined that the main factors in the development of ecological tourism in Norway are the country's active state policy in the field of ecology, control of the number of tourist flows to natural tourist sites and minimization of the impact of tourists on protected areas. And the prospects for the development of ecological recreation include the development of international tourism, raising public awareness of the problem of environmental protection and the formation of strategies for the sustainable development of tourist regions.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов В. В., Тонкошкур М. В. Історія туризму : підручник. Харків : ХНАМГ, 2010. 294 с.
2. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання : навч. посіб. Київ : Знання України, 2002. 358 с.
3. Александрова А. Ю. Міжнародний туризм : навч. посіб. Київ : Аспект Пресс, 2001. 464 с.
4. Вишневецький В. І. Екологічний туризм : навч. посіб. Київ : Інтерпрес ЛТД, 2015. 140 с.
5. Гулевська Н. М. Передумови формування стійкого туризму. Вісник СумДУ. 2007. № 2. С. 130–134.
6. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Альтерпрес, 2004. 192 с.
7. Дубович І. А. Країнознавчий словник-довідник. 5-те вид. Київ : Знання, 2008. 839 с.
8. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 334 с.
9. Кравченко О. Б. Агро- і зелений туризм : навч. посіб. Київ : КиМУ, 2007.
10. Кузик С. П. Географія туризму : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 271 с.
11. Немець Л., Кулешова Г. О. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навч. посіб. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 102 с.
12. Новицька С. Р. Екологічний туризм як пріоритетний напрямок сталого розвитку туристичної сфери. 2013. № 2. С. 164–169.
13. Смолій В. А., Федорченко В. К., Цибух В. І. Енциклопедичний словник-довідник з туризму. Київ : Вид. дім «Слово», 2006. 264 с.
14. Яцун Н. Особливості розвитку екологічного туризму в Королівстві Норвегія : збірник матеріалів ХІХ Всеукр. наук.-практ. конф. Острог:

Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019. Вип.9. 108 с. С.64-66.

15. Асоціації індустрії гостинності Норвегії. веб-сайт. URL: <https://www.nhoreiseliv.no/tall-og-fakta/reiselivets-verdi/reiselivsnaringensverdi/>

(дата звернення: 01.03.2023)

16. Звіти ВТО. веб-сайт: URL: <https://tourlib.net/wto.htm> (дата звернення: 25.03.2023)

17. Офіційний сайт Всесвітньої Ради Подорожей та Туризму. веб-сайт: URL: <http://www.wttc.org/research/economic-data-search-tool/> (дата звернення: 15.04.2023)

18. Офіційний сайт Подорожей в Норвегію. веб-сайт: URL: <http://www.visitnorway.com/ru/Media-and-Press/Facts-about-Norway/Tourismin-Norway/> (дата звернення: 07.03.2023)

19. Офіційний сайт Статистичної організації Норвегії. веб-сайт: URL: http://www.ssb.no/reiseliv_en (дата звернення: 29.04.2023)

20. Туризм у Норвегії: веб-сайт: URL: <https://www.visitnordic.com/en/norway> (дата звернення: 20.04.2023)

21. Destination Norway. National Strategy for the Tourism Industry. веб-сайт: URL: https://www.regjeringen.no/contentassets/1ce1d6cdcbac47739b3320a66817a2dd/lenke_til_strategien-engelsk.pdf (дата звернення: 09.03.2023)

22. Visit Norway: Key Figures for Norwegian Travel and Tourism. веб-сайт: URL:

https://assets.simpleviewcms.com/simpleview/image/upload/v1/clients/norway/Key_figures_2019_70ab0c61-9c91-4b2a-b450-63898baceccc.pdf (дата звернення: 06.04.2023)

23. Visit Norway: Visit More Sustainable Destinations. веб-сайт: URL: https://www.visitnorway.com/plan-your-trip/green_travel/sustainabledestinations/ (дата звернення: 13.04.2023)

24. World Heritage List: Norway. веб-сайт: URL: <http://whc.unesco.org/en/list/> (дата звернення: 17.03.2023)
25. WTM. веб-сайт: URL: <https://www.wtm.com/london/en-gb.html> (дата звернення: